

SAŽETAK PRESUDE

M.A. I DRUGI PROTIV LITVE OD DANA 11. PROSINCA 2018. GODINE ZAHTJEV BR. 59793/17

*Odbijanje zaprimanja zahtjeva za azil podnositelja zahtjeva od strane graničnih tijela
dovelo je do povrede konvencijskih prava*

ČINJENICE

Podnositelji zahtjeva, obitelj sedam ruskih državljana, napustili su Čečeniju u travnju 2017. i otišli u Bjelorusiju s ciljem prelaska u Poljsku. Tvrdili su da je, dok je živio u Čečeniji, prvi podnositelj imao problema s ruskim sigurnosnim službama i da je bio mučen nakon što je odbio postati doušnik. Podnositelji su tri puta pokušali ući u Litvu iz Bjelorusije, ali su svaki put granične vlasti odbile zaprimiti njihov zahtjev za azil, odnosno postupak nije pokrenut te su vraćeni u Bjelorusiju. Nakon što im je istekao boravak u Bjelorusiji vratili su se u Rusiju, gdje je prvi podnositelj pritvoren. U siječnju 2018., gđa M.A. i djeca su uspjeli podnijeti zahtjeve za azil u Poljskoj, gdje su primljeni u prihvatni centar za izbjeglice. Prvi podnositelj se pridružio ženi i djeci nakon što je u ožujku 2018. godine podnio vlastiti zahtjev za azil. Podnositeljevi zahtjevi koji se tiču pružanja međunarodne pravne zaštite u Poljskoj razmatraju se u predmetu [M.A. i drugi protiv Poljske](#) (zahtjev br. 42902/17).

PRIGOVORI

Pozivajući se na članak 3. Konvencije, podnositelji zahtjeva su tvrdili da su litvanske granične vlasti povrijedile njihovo pravo na zabranu mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja. Konkretno, tvrdili su da su ih granična tijela, uskraćujući pristup postupku azila, vratila u zemlju iz koje će vjerojatno biti vraćeni u Čečeniju, gdje bi bili izloženi tretiranju zabranjenom prema članku 3. Konvencije. Pozivajući se na članak 13. Konvencije, podnositelji zahtjeva također su prigovorili da nisu imali pristup učinkovitom pravnom lijeku protiv odluka kojima im je uskraćen pristup postupku azila.

OCJENA SUDA

ESLJP je u brojnim ranijim predmetima zaključio da će, u slučajevima kada podnositelj zahtjeva nastoji spriječiti udaljenje iz države ugovornice, pravni lijek biti djelotvoran samo ako ima automatski suspenzivni učinak ([M.S.S. protiv Belgije i Grčke](#) [VV], br. 30696/09, stavak 293, ECHR 2011). U ovom predmetu nije sporno da prema litavskom zakonu žalba upravnom sudu protiv odluke o odbijanju ulaska nema automatski suspenzivni učinak. Stoga, čak i da su podnositelji zahtjeva podnijeli takvu žalbu, odmah bi bili vraćeni u Bjelorusiju, umjesto da im se dopusti čekati ishod te žalbe na granici ili u prihvatnom centru za strance. Prema tome, ne može se smatrati djelotvornim domaćim pravnom sredstvom u smislu članka 35. stavka 1. Konvencije, koje su podnositelji zahtjeva morali iscrpiti. Stoga je ESLJP odbacio ovaj prigovor tužene države i proglasio zahtjev dopuštenim.

Litvanska vlada tvrdila je da podnositelji zahtjeva ni u jednom trenutku nisu izrazili želju za traženjem azila. Međutim, ESLJP je odbacio tu tvrdnju. Naime, podnositelji u sva tri pokušaja ulaska u Litvu, nisu prikrivali činjenicu da nisu imali valjanu dokumentaciju kojom bi im se omogućio pristup toj zemlji. Njihovo ponašanje bilo je u skladu s tvrdnjom da je svrha njihove nazočnosti na litvanskoj granici bila traženje azila.

Nadalje, kada su prvi put tražili ulazak u zemlju, g. M.A. i gđa M.A. napisali su riječ "azul" na svih sedam obrazaca odluke koju su trebali potpisati. To je riječ koju Čečenci često koriste za azil. ESLJP je istaknuo da ni litavski ni međunarodni zakon ne zahtijevaju podnošenje zahtjeva za azil u određenom obliku. Također je naglasio važnost osiguravanja odgovarajućeg tumačenja za tražitelje azila na granici. Prilikom trećeg pokušaja ulaska u zemlju podnositelji zahtjeva podnijeli su zahtjev za azil na ruskom jeziku. ESLJP je zaključio da nema razloga sumnjati u vjerodostojnost ovih tvrdnji, koje su potkrijepljene fotografskim dokazima koji pokazuju zahtjev za azil uz podnositeljeve vozne karte za Vilnius. ESLJP je također prihvatio tvrdnju podnositelja da su pri drugom pokušaju prelaska granice tražili azil usmeno.

Ističući načelo supsidijarnosti, ESLJP je potvrdio da njegova uloga nije razmatranje utemeljenosti zahtjeva za azil ili međunarodne zaštite. (vidi [Paposhvili protiv Belgije](#) [VV], br. 41738/10, stavci 172-73, 13. prosinca 2016. godine). Umjesto toga, razmatrajući jesu li litvanske granične vlasti povrijedile prava podnositelja zahtjeva iz članka 3. Konvencije, trebalo je odgovoriti na pitanje jesu li koristili odgovarajuće postupke za ispitivanje rizika od mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, ako bi podnositelji bili vraćeni u Bjelorusiju, a potom u Čečeniju (vidi [Hirsi Jamaa i drugi protiv Italije](#) [VV], br. 27765/09, stavak 157, ECHR 2012). ESLJP je utvrdio takvi postupci nisu bili poštivani.

Unatoč činjenici da su granična tijela po litavskom zakonu morala zaprimiti sve zahtjeve za azil podnesene na granici i prosljediti ih nadležnom tijelu radi ispitivanja osnovanosti, ona to nisu učinila. Također nije bilo nikakvih dokaza da su pokušali razjasniti razlog prisutnosti podnositelja zahtjeva na granici bez valjanih putnih dokumenata.

Konačno, granična tijela nisu provela procjenu rizika s kojim bi se obitelj mogla suočiti pri povratku u Bjelorusiju, zemlju koja nije bila stranka Konvencije i za koju se znalo da nije sigurna kao treća zemlja za tražitelje azila.

Slijedom navedenog, ESLJP je s četiri glasa za i tri protiv, utvrdio da je došlo do povrede prava podnositelja zahtjeva na temelju članka 3. Konvencije.

ESLJP je također utvrdio, s četiri glasa za i tri protiv, da podnositelji zahtjeva nisu imali djelotvoran pravni lijek i da su njihova prava prema ovoj odredbi povrijeđena. ESLJP je ovo utvrdio unatoč činjenici da se podnositelji zahtjeva nisu žalili na odluke kojima im je odbijen ulazak u Litvu. Naveo je da žalba, uspješna ili ne, ne bi imala automatski suspenzivni učinak, što znači da ne bi spriječila povratak podnositelja u Bjelorusiju. Prema tome, takva se žalba ne može smatrati djelotvornim pravnim lijekom, stoga je došlo do povrede članka 13.

PRAVEDNA NAKNADA

22 000 EUR ukupno na ime neimovinske štete.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.